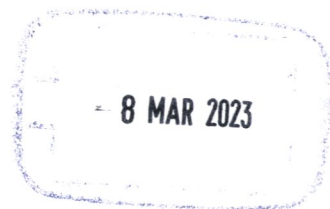

Harris

Avinor AS
Postboks 150
NO-2061 Gardermoen

Vår referanse:
1124749502/2581681

Ansvarlig advokat:
Henrik Lande

Dato:
3. mars 2023

**VEDR. AVTALEUTKAST FOR DEKNING AV KOSTNADER FOR TILKOBLING TIL
KOMMUNAL VANNLEDNING GRUNNET FORURENSNING – PFAS I PRIVATE
DRIKKEVANNSBRØNNER**

1. Bakgrunn

Harris Advokatfirma AS representerer 45 grunneiere i området rundt Bergen lufthavn, Flesland som har fått tilsendt et utkast til avtale fra Avinor den 20.12.22 (deres referanse: 22/09926). Vi legger ved en liste over grunneiere som vi representerer i felleskap.

Vedlegg 1: Liste over grunneiere som Harris Advokatfirma AS representerer

Vi har på vegne av grunneierne en rekke foreløpige merknader til avtaleutkastet fra Avinor som vi skal gjennomgå nedenfor. Grunneierne ønsker et møte med Avinor til gjennomgang og spørsmål knyttet til avtaleutkastet, og vi foreslår at møte avholdes i våre kontorer den 20.03.23. Alternativt imøteser vi forslag til møtetid/sted fra Avinor. Nedenfor skal vi knytte merknader til den foreslåtte avtaleteksten.

Vi forstår avtaleutkastet som å ta sikte på å dekke kostnader for tilknytning/etablering til offentlig vannledning etter påvisning av PFAS i flere drikkevannsbrønner i området rundt Flesland flyplass. Dette skjer etter at det er avdekket etablering av ulovlig deponi med forurensende masser på tomten til Avinor, samt utvidet bruk av PFAS ifbm. to brannøvingsfelt inne på eiendommen.

Miljødirektoratet har i vedtak datert 30.05.22 pålagt Avinor AS å gjennomføre tiltak for å rydde opp i PFAS-forurensset grunn ved Bergen lufthavn, Flesland (**vedlegg 2**). Pålegget om opprydning gjelder de to brannøvingsfeltene BØF1 og BØF2. I tillegg er det avdekket et ulovlig deponi av forurensende masser («Masselager Nord» eller «Deponi Nord») hvor foreløpig statusrapport datert 21.12.22 også avdekker PFAS i grunnen.

FHI har tidligere vurdert hvilke nivåer av PFAS i drikkevannet som kan gi økt risiko for negative helseeffekter i brev til Mattilsynet datert 25.09.20. Resultatet fra denne vurderingen er at makskonsentrasjonen for menn er 2,6 ng/L vann – det er ikke mulig å beregne for kvinner fordi grensen allerede er overskredet av øvrig kosthold, noe som tilsier at det minste inntak av vannholdig PFAS vil kunne ha en negativ helseeffekt.

Harris Advokatfirma AS
Dreggsallmenningen 10/12
5003 Bergen
NO 921 027 583 MVA

Postboks 4115 Sandviken
5835 Bergen
Tlf.: 55 30 27 00

Den norske advokatforening
Globaladvocaten
Advocatia

Ettersom grunneierne ikke lengre kan bruke eksisterende brønner som drikkevannskilde grunnet forurensningen, er grunneierne oversendt et avtaleutkast som skisserer en økonomisk kompensasjon som kun gjelder dokumenterte kostnader for tilkobling til offentlig drikkevann.

Slik denne gjennomgangen vil vise foreligger det flere uavklarte juridiske og praktiske spørsmål rundt vilkårene som avtaleutkastet stiller. Den størrelsen på kompensasjonen som tilbys sammenfaller ikke med de reelle kostnadene. Det tilbys blant annet ingen dekning av kostnader tilknyttet avløp – som er et obligatorisk krav etter plan- og bygningsloven og som Bergen Vann også stiller som et krav ved tilkobling av vannledninger.

Det er også gitt en svært kort frist for å akseptere avtaleutkastet til 14. april 2023. Denne fristen gir liten mening når det foreligger mange uavklarte spørsmål rundt omfang, kildeproving og kartlegging av forurensningen. Denne datoen sammenfaller også med den fristen Avinor har fått i pålegg av Miljødirektoratet om å levere rapport om kildeproving av de forurensede massene.

2. Avtaleutkastet er mangelfullt og tar ikke hensyn til reelle kostnadene med tilkobling til de kommunale vann- og avløpsledningene

2.1 Avskjæring av ytterligere rettslige krav knyttet til forurensningen er urimelig og henger ikke sammen med temaet for avtalen som er drikkevann

Bakgrunnen for avtalen er som Avinor skriver i avtaleutkastet, å bli «enig med Eier om å løse spørsmålet om ansvar for forurensningen i minnelighet, uten rettslig prøving av saken» og det stilles i tillegg flere vilkår for at kompensasjonen skal utbetales. I tillegg fremgår det av pkt. 10 at:

*«Avtalen innebærer at sak om **eventuelle andre krav** knyttet til forurensning ikke kan fremmes fra Eiers side. Eier skal imidlertid ikke være forhindret fra senere å fremsette krav knyttet til eventuell helseskade som påvises å stå i sammenheng med funn av PFAS i Eiers private drikkevannskilde».*

Det er ikke noen videre definisjon av hva som menes med «andre krav», men det er rimelig å anta at det her dreier seg om f.eks. erstatningskrav eller krav om masseutskiftning av forurensende masser i grunnen.

Våre klienter finner det uforståelig at hver enkelt grunneier skal akseptere et slikt vilkår om å frasi seg retten til å trekke en sak inn for domstolene dersom det påvises å foreligge naturskader.

Slik Avinor også er klar over er kunnskapsgrunnlaget tilknyttet PFAS svært begrenset og majoriteten av eiendommene har ikke fått dekket kostnader til eller fått utført analyser av jordsmonnet per i dag Dette er heller ikke en kostnad som Avinor har sagt seg villig til å dekke, selv om det ikke er tvilsomt at forurensningen kommer fra eiendommen og aktivitetene til Avinor.

Det stilles også spørsmål ved at avtaleutkastet har som vilkår i pkt. 8 at grunneier ikke skal kunne bruke vannet fra brønn til vanning i hagen, vasking eller annen utendørs bruk. Dersom vannet er så forurensset at det ikke engang kan brukes til dette, stilles det spørsmål ved hvilke faglige vurderinger som ligger til grunn for en slik vurdering, og hvorfor dette skal være et eget vilkår.

Den økonomiske kompensasjonen som avtaleutkastet handler om gjelder kun tapet disse grunneierne har hatt fordi de ikke lengre kan benytte egen brønn som *drikkevannskilde*.

Følgelig bør en slik avtale begrenses til å gjelde kostnader ved tilkobling til offentlig drikkevann, og eventuelt avløp, jf. nedenfor. Det er vanskelig å se at det er grunnlag for å avskjære andre krav dersom det påvises annen skade som har årsakssammenheng med forurensingen - slike kartlegginger er kostbart og vil ta tid.

2.2 Den foreslåtte kostnadsbegrensningen tar ikke høyde for eiendommer som ligger i stor avstand til det kommunale ledningsnett og heller ikke reelle kostnader

For flere av grunneierne vil taket på kompensasjonen (kr 350.000,- inkl. MVA) ikke være tilstrekkelig for å dekke de faktiske kostnadene tilknyttet tilkobling til vann- og avløpsnett. Dette fordi hver enkelt tomt har ulik avstand til nærmeste tilkoblingspunkt, samt at grunnforhold spiller inn på kostnadene ved etablering av nye stikkledninger.

Selv om Bergen kommune har etablert nye vannledninger i området, vil hver enkelt grunneier måtte ta kostnaden ved å prosjektere og etablere stikkledninger frem til hovedvannsledning, byggesøknad til Bergen kommune og fremskaffe de privatrettslige rettighetene som trengs. Disse kostnadene kommer i tillegg til utførende entreprenør og vil kunne være en betydelig kostnad

Det bør gjøres en vurdering for hver enkelt eiendom av kostnadene med tilknytning, slik at grunneierne kan få full erstatning for sine kostnader knyttet til påkobling av offentlig vann. For enkelte av grunneierne vil ikke kostnadsbegrensningen ha betydning fordi de ligger i umiddelbar nærhet til offentlig vannledning, mens for andre vil det ikke dekke halvparten av kostnaden som er nødvendig for å etablere vann- og avløpsledninger. Dette tilsier at beløpet må vurderes individuelt for hver enkelt grunneier, og det kan ikke fastsettes noe generelt kostnadstak.

2.3. Kostnader tilknyttet etablering av avløp bør også dekkes når dette er krav fra Bergen Vann, jfr. pkt. 6

Det fremgår av pkt. 4 i avtaleutkastet at tilkoblingen må skje innen 18 måneder fra avtalen er signert. Etablering av nye stikkledninger vil være et søknadspliktig tiltak etter plan- og bygningsloven §§ 20-1, jfr. 20-2.

Grunneier må derfor få prosjektert tiltaket, omsøkt det til Bergen kommune som en byggesak og få godkjenning derfra (opptil 12 ukers saksbehandlingstid dersom avhengig av dispensasjon) og innhente tre ulike tilbud fra entreprenør. Dette tilsier at tidsbegrensningen som er satt for avtalen er for knapp og burde utvides til minimum 36 måneder.

Det fremgår av plan- og bygningsloven § 27-2 at «Før opprettelse eller endring av eiendom til bebyggelse eller oppføring av bygning blir godkjent, skal bortledning av avløpsvann være sikret og i samsvar med forurensningsloven».

Når en privat eiendom kobles på offentlige vannledning medfører dette en vesentlig økning av utslipp og forvaltningspraksis hos Bergen Vann er derfor at det stilles krav til tilkobling til avløpsnett (spillvannsledninger).

Dette betyr i praksis at alle grunneiere som får denne ekstra kostnaden grunnet forurensningen av PFAS også blir pålagt å koble på avløpsledninger. Dette er en direkte kostnad som ikke ville ha inntruffet dersom det fortsatt var mulig å bruke de private drikkevannsbrønnene som drikkevannskilde.

Følgelig vil dette også være en kostnad som Avinor AS bør dekke.

2.4. Grunneiers ansvar for å koordinere tilkobling med nærliggende eiendommer, jfr. pkt. 7

Dette punktet er uklart ved at det ikke er nærmere definert hvilke områder en slik «naturlig» koordinering skal finne sted. Det forutsetter også at grunneierne samarbeider. Det vil naturligvis skje i mange tilfeller, men der det av ulike grunner ikke er mulig å få til kan ikke det gå ut over den enkelte grunneier. Dette punktet burde derfor klargjøres ved at det ikke forpliknelsen omdefineres til at grunneierne skal søke å samarbeide der det er naturlig.

2.5 Ordning med gratis dekning av flaskevann må fortsette helt til grunneier er tilkoblet det offentlige ledningsnett

Det fremgår av oversendelsesbrevet datert 20.12.22 at:

«Det orienteres for ordens skyld om at ordningen med gratis flaskevann vil avvikles i forbindelse med tilknytning til kommunalt vann, se avtalen om dette. *Ordningen avvikles også for de som eventuelt velger ikke å benytte seg av tilbudet om kostnadsdekning*».

Samtlige grunneiere som vi representerer, er innforstått med at ordningen med gratis flaskevann avvikles når hver enkelt grunneier er påkoblet det offentlige vann- og avløpsnett og dette er i drift.

Vi kan ikke se at Avinor AS har anledning til å avvikle en ordning med dekning av gratis flaskevann før en slik tilkobling er etablert. Det synes også upassende at ordningen skal avvikles for de som ikke aksepterer avtalen slik den foreligger, tatt i betraktning alle usikkerhetsmomentene ved avtalen, kildesporingen/kartlegging og at dette skal fungere som et slags press for å akseptere avtaleutkastet.

Dersom ordningen med gratis flaskevann til berørte grunneiere som har fått forurenset drikkevann avvikles uten en tilstrekkelig begrunnelse vil dette danne grunnlag for et erstatningskrav ettersom disse grunneierne har mistet sin drikkevannskilde.

3. Fristen som er satt for å akseptere utkast til avtale bør forlenges

Det er satt en egen frist i oversendelsesbrevet hvor det bes om at signert versjon sendes tilbake innen 14. april 2023. Denne fristen er for kort tatt i betraktning av at forurensningssituasjonen ikke er kartlagt for de individuelle eiendommene, og at det foreligger flere usikkerhetsmomenter ved avtaleutkastet.

Harris

4. Avslutning

Slik denne gjennomgangen har vist foreligger det en rekke spørsmål til avtaleutkastet som er oversendt. På bakgrunn av dette ønsker vi på vegne av våre klienter å be om et møte hvor vi gjennomgår disse punktene for å kartlegge om det er grunnlag for å komme frem til en minnelig løsning.

Det er ikke tvilsomt at det er PFAS-forurensningen fra Bergen lufthavn som er årsaken til at grunneierne ikke lengre kan benytte brønn på egen tomt som drikkevannskilde. Avinor AS er organisert som et heleid statlig aksjeselskap og løsningen med vannforsyning er en kostnad som bør dekkes fullt ut av selskapet som en ansvarlig og seriøs samfunnsaktør.

Det rettslige utgangspunktet er at skade som påføres en eiendom i strid med forurensningsloven og naboloven skal rettes for skadevolders kostnad og/eller erstattes. Vi går imidlertid ikke nærmere inn på dette i denne omgang, siden våre parter i utgangspunktet er interessert i å finne en minnelig løsning

Vi håper på bakgrunn av dette at Avinor AS aksepterer muligheten for sammen å finne en løsning.

Vi ber om et snarlig svar fra Avinor AS, og innen 14 dager fra dette brevs dato.

Med vennlig hilsen
Harris Advokatfirma AS

Kevin Grindland
Advokatfullmektig
keg@harris.no